

Huumesodasta rauhaan

Kevään 2008 hamppumarssit pidetään lauantaina 3.5.2008 (joissakin paikoissa myös 10.5.2008). Kannabiksen laillistamiseksi osoitetaan mieltä lähes 250 kaupungissa ympäri maailman. Suomessa hamppumarssi järjestetään kuudessa kaupungissa: Helsingissä, Jyväskylässä, Oulussa, Pietarsaessa, Tampereella ja Turussa. Marssien ajankohta on klo 14. Tarkempaa tietoa löytyy Suomen kannabisyhdistyksen nettisivuilta <http://www.sky.org>.

Helsingin marssin lähtö- ja paluupaikka on Hesperian puisto, jossa marssin jälkeen on puheita ja vapaamuotoista ohjelmaa. Puheen pitävät Helsingin kaupunginvaltuutettu Kimmo Helistö, Humaania päihdepolitiikkaa ry:n puheenjohtaja Kimmo Wilska (tai joku muu HPP:stä) ja SKY:n puheenjohtaja Timo Larmela.

Oleellinen kysymys

YK:n huume- ja rikostoimiston päällikkö Antonio Maria Costa on ollut tunnettu haukkamaisista asenteistaan, syyttelemisistään ja kannabisvastaisuudestaan. Syytösten kohteena ovat olleet Hollannin politiikka yhtä lailla kuin julkkisten asenteet. Toisaalta Costa on peräänkuuluttanut kansalaisjärjestöjen ottamista mukaan politiikan muotoiluun. YK:n huume politiikkaa tekevät elimet eivät perinteisesti ole halunneet olla tekemisissä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Kovin rohkaiseva ei ollut YK:n huumebyrokratian ja kansalaisjärjestöjen kohtaaminenkaan 13.3.2008 UNODC:n johtajan Antonio Costan ja kansalaisjärjestöjen välisessä kokouksessa.

Kokouksessa ENCOD:n (The European Coalition for Just and Effective Drug Policies) hollantilainen edustaja, psykiatri Frederick Polak haastaa Costan kysymyksellä, **miksi Hollannissa on vähemmän kannabiksen käyttäjiä kuin naapurimaissa, vaikka jokainen täysi-ikäinen voisi halutessaan ostaa sitä lähimmästä kannabiskahvilasta?** Miten tämä selvä ristiriita sopii YK:n ajamaan huumesotamalliin? Kysymykseen kiteytyy oleellinen asia. Käytännön laboratoriossa, Hollannissa on 1970-luvulta lähtien kokeiltu, miltä vaihtoehtoinen kannabispolitiikka voisi näyttää. Se, että Costa ei vastaa ja kiertää kysymyksen toisensa jälkeen, osoittaa, että on vaikea vastata, jos pitäytyy vanhoissa malleissa.

Unkarilaisen HCLU:n (Hungarian Civil Liberties Union) tuottamassa videossa "Not so silent partners" esitetään, kuinka kohtaaminen tapahtui. Video on julkaisu Youtubessa:

<http://www.youtube.com/watch?v=fe208nLLEwk>

Asenteet muutokseen kypsyvät

Eurobarometrin mukaan 26% kaikista EU:n kansalaisista haluaisi radikaalin muutoksen kannabispolitiikkaan eli sen henkilökohtaisen käytön laillistamisen koko EU:ssa. Tällöin Suomessakin pitäisi ratkaista sen käyttöön ja saatavuuteen liittyvät käytännön ongelmat. 15 - 24 vuotiaiden keskuudessa 43% kannattaa laillistamista. Suurinta kannatus on niissä maissa, joissa tiedonvälityskin on vapaampaa tässä asiassa. Hollantilaisista peräti 49% haluaisi lopettaa kieltolain kokonaan, espanjalaisista 40%, briteistä ja tsekeistä 32% ja irlantilaisistakin 30%.

Suomen 8 % osuus on vähäisin. Tähän on syynsä, joista vähäisin ei ole vuosikymmeniä harjoitettu politiikka, jossa kaikki huumeisiin liittyvä on nähty suurena pahana ja virallisesta näkemyksestä poikkeavat mielipiteet on tehokkaasti vaiennettu leimaamalla ihminen huumeiden kannattajaksi.

Juuri julkistetun tutkimuksen mukaan suomalaistenkin asenteet ovat muuttumassa. Kansanterveyslaitoksen (KTL) kyselytutkimuksen mukaan suomalaiset suhtautuvat huumeongelmaan aiempaa rauhallisemmin. Syyksi asiantuntija arvelee sitä, että ihmiset ovat alkaneet hyväksyä huumeet osaksi yhteiskuntaa ja arkea. Myös kansalaisten tietämys on lisääntynyt viime vuosina.

Muutosta osoittaa myös se, että yksityishenkilön keräämä nettiaddressi kannabiksen laillistamiseksi on kerännyt jo yli 11 500 allekirjoittajaa. Addressi löytyy osoitteesta

<http://www.adressit.com/kannabis>

Stakesilta on ilmestynyt kaksi tutkimusta Suomen huumeusainetilanteesta: Pekka Hakkaraisen ja Leena Metson "Huumeekysymyksen muuttunut ongelmakuva" sekä EMCDDA:n vuosiraportin Suomen tilannetta koskeva osuus, Huumetilanne Suomessa 2007.

Molempia uutisoitiin laajalti, mutta täysin vaille huomiota on jäänyt kannabiksen hyväksymisen vuodesta toiseen jatkuva kasvu. Hakkaraisen ja Metson tiedotteessa tämä vielä muistetaan mainita:

"Väestön mielipiteissä on tapahtunut huomattavia muutoksia. Niiden osuus, joiden mielestä huumeet aiheuttavat yhteiskunnalle enemmän ongelmia kuin alkoholi, on vähentynyt vuosien 2002 ja 2006 välillä 32 prosentista 18 prosenttiin. Kansalaisten huoli alkoholiongelmista on kasvanut ja mielipiteet säännöllisen humalajuomisen riskeistä kiristyneet. Käsitkset kannabiksen kokeilun riskeistä ovat sen sijaan lientyneet."

Huumesodan arvio

YK:n huumekomissio kokoontui 10.-14.3.2008 Wienissä arvioimaan kymmenvuotisen huume-strategiansa tuloksia. YK:n huume- ja rikostoimiston päällikkö Costa on peräänkuuluttanut kansalaisjärjestöjen ottamista mukaan politiikan muotoiluun. Transform-järjestö Britanniaista seuraa huume politiikan tulevaisuuden muotoilua YK:ssa. Se toi julki Costan CND:n kokoukseen tuoman raportin, joka kertoo kansalaisjärjestöjen esittämän kritiikin myös menevän läpi virallisissa piireissä. Raportissa "Making drug control 'fit for purpose': Building on the UNGASS decade" (<http://transform-drugs.blogspot.com/2008/03/unodc-director-declares-international.html>) esitetään mm. seuraavaa:

"Kun katsotaan kulunutta sataa vuotta, nähdään, että valvontajärjestelmä ja sen soveltaminen ovat aiheuttaneet monia ei-tarkoitettuja seurauksia - ne saattavat tai eivät saata olla odotettuja, mutta ne varmasti eivät ole tarkoitettuja.

Ensimmäinen ei-tarkoitettu seuraus on valtavat menestyvät rikolliset pimeät markkinat, jotka toimittavat kiellettyjä aineita tuottajilta kuluttajille ja jotka houkuttavat valtavilla voitoilla. Toiseksi, kansanterveys, jonka pitäisi olla huumevalvonnan ensimmäinen lähtökohta, on työnnetty taustalle.

Haittojen vähentämisen politiikkaa on pidetty ristiriitaisena ennaltaehkäisyn ja hoidon ja toisaalta huumeiden käytön terveydellisten ja sosiaalisten haittavaikutusten vähentämisen kannalta. Tämä on väärä vastakkainasettelu. Nämä politiikat ovat toisiaan täydentäviä.

Huume kontrollia ja huumesopimusten soveltamista tulee kehittää siten, että otetaan huomioon terveys ja ihmisoikeudet.

Näyttää siltä, että olisi tapahtumassa jotain uutta kansainvälisessä huumevalvonnassa. Sopimusten tulisi vastata tarkoitustaan. Aika on nyt toinen kuin silloin, kun ne luotiin. Tarvitaan uudenlaista sitoutumista monenvälisten sopimusten periaatteisiin ja jaettuun vastuuseen, sitoutumista siihen, että uudistusten tulee perustua empiirisiin tosiasioihin eikä ideologiaan ja käynnistää tätä tukevia konkreettisia toimenpiteitä, jotka eivät ole retoriikkaa ja julistusta."